

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

27. veebruar 2018*

Eelotsusetaotlus – Euroopa Ühenduse ja Maroko Kuningriigi vaheline kalandusalane partnerlusleping – Protokoll, millega määratakse kindlaks lepingus sätestatud püügivõimalused – Lepingu ja protokollisõlmimise kinnitamise aktid – Protokollis kindlaks määratud püügivõimaluste liikmesriikide vahel jagamise määrad – Kohtualluvus – Tõlgendamine – Kehtivus ELL artikli 3 lõike 5 ja rahvusvahelise õiguse seisukohast – Lepingu ja protokollis kohaldamine Lääne-Saharale ja sellega külgnevatele vetele

Kohtuasjas C-266/16,

mille ese on High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division'i (Administrative Court) (kõrgem kohus (Inglismaa ja Wales), kuningliku kohtu osakond (halduskolleegium), Ühendkuningriik) 27. aprilli 2016. aasta otsusega ETL artikli 267 alusel esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 13. mail 2016, menetluses

The Queen, taotluse alusel, mille esitas:

Western Sahara Campaign UK

versus

Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs,

Secretary of State for Environment, Food and Rural Affairs,

menetluses osales:

Confédération marocaine de l'agriculture et du développement rural (Comader),

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseis: president K. Lenaerts, asepresident A. Tizzano, kodade presidendid R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, L. Bay Larsen, J. Malenovský (ettekandja), C.G. Fernlund ja C. Vajda, kohtunikud A. Arabadžiev, C. Toader, M. Safjan, D. Šváby, M. Berger, A. Prechal ja E. Jarašiūnas,

kohtujurist: M. Wathelet,

kohtusekretär: vanemametnik L. Hewlett,

arvestades kirjalikku menetlust ja 6. septembri 2017. aasta kohtuistungil esitatut,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Western Sahara Campaign UK, esindajad: K. Beal, QC, *barrister* C. McCarthy ja *solicitor* R. Curling,
- Confédération marocaine de l'agriculture ja du développement (Comader), esindajad: advokaadid J.-F. Bellis, R. Hicheri ja M. Struys ning *solicitor* R. Penfold,
- Hispaania valitsus, esindaja: M. A. Sampol Pucurull,
- Prantsuse valitsus, esindajad: F. Alabrune, D. Colas, B. Fodda, S. Horrenberger ja L. Legrand,
- Portugali valitsus, esindajad: M. Figueiredo ja L. Inez Fernandes,
- Euroopa Liidu Nõukogu, esindajad: A. de Elera-San Miguel Hurtado ja A. Westerhof Löfflerová,
- Euroopa Komisjon, esindajad: A. Bouquet, F. Castillo de la Torre, E. Paasivirta ja B. Eggers,

olles 10. jaanuari 2018. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus puudutab Euroopa Ühenduse ja Maroko Kuningriigi vahelise kalandusalase partnerluslepingu (ELT 2006, L 141, lk 4, edaspidi „partnerlusleping“) kehtivust, nagu see on heaks kiidetud ja nagu seda rakendatakse nõukogu 22. mai 2006. aasta määrusega (EÜ) nr 764/2006, mis käsitleb Euroopa Ühenduse ja Maroko Kuningriigi vahelise kalandusalase partnerluslepingu sõlmimist (ELT 2006, L 141, lk 1), nõukogu 16. detsembri 2013. aasta otsusega 2013/785/EL Euroopa Liidu ja Maroko Kuningriigi vahelise protokolliga (millega määratakse kindlaks Euroopa Liidu ja Maroko Kuningriigi vahelises kalandusalases partnerluslepingus sätestatud kalapüügivõimalused ja rahaline toetus) Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta (ELT 2013, L 349, lk 1) ning nõukogu 15. novembri 2013. aasta määrusega (EL) nr 1270/2013 kalapüügivõimaluste jaotamise kohta Euroopa Liidu ja Maroko Kuningriigi vahelise protokolliga (millega määratakse kindlaks Euroopa Liidu ja Maroko Kuningriigi vahelises kalandusalases partnerluslepingus sätestatud kalapüügivõimalused ja rahaline toetus) alusel (ELT 2013, L 328, lk 40).
- 2 Taotlus on esitatud Western Sahara Campaign UK kahes kohtuvaidluses, milles teine pool on vastavalt Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs (maksu- ja tolliamet, Ühendkuningriik) või Secretary of State for the Environment, Food and Rural Affairs (keskkonna-, toidu- ja maaeluminister, Ühendkuningriik) ning mis puudutab Euroopa Liidu ja Maroko Kuningriigi vaheliste lepingute ja nendega seotud teisete õigusaktide rakendamist nimetatud ameti ja ministri poolt.

Õiguslik raamistik

Rahvusvaheline õigus

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja

- 3 Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirja, mis on allkirjastatud 26. juunil 1945 San Franciscos, sätestab oma artiklis 1:

„ÜRO eesmärkideks on:

[...]

2. Arendada rahvusvahelisi sõbralikke suhteid rahvaste võrdõiguslikkuse ja enesemääramise põhimõtte austamise alusel [...]

[...]“.

- 4 Põhikirja XI peatükk „Deklaratsioon end ise mittevalitsevate territooriumide kohta“ hõlmab artiklit 73, milles on sätestatud järgmist:

„ÜRO liikmed, kes kannavad vastutust või võtavad endale vastutuse territooriumide valitsemise eest, mille rahvad ei ole veel saavutanud täielikku omavalitsust, tunnustavad põhimõtet, et mainitud territooriumide rahvastiku huvid on esmajärgulised. [Nad] võtavad endale pühaks kohustuseks maksimaalselt soodustada nende territooriumide rahvastiku heaolu rahvusvahelise rahu ja julgeoleku süsteemi raamides, mis on sisse seatud käesoleva põhikirjaga [...]

[...]“.

Mereõiguse konventsioon

- 5 Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni mereõiguse konventsioon, mis on sõlmitud Montego Bays 10. detsembril 1982 (*United Nations Treaty Series*, 1833., 1834. ja 1835. kd, lk 3, edaspidi „mereõiguse konventsioon“) jõustus 16. novembril 1994. Selle sõlmimine kiideti ühenduse nimel heaks nõukogu 23. märtsi 1998. aasta otsusega 98/392/EÜ (EÜT 1998, L 179, lk 1; ELT eriväljaanne 04/03, lk 260).

- 6 Mereõiguse konventsiooni II osa „Territoriaalmeri ja külgvöönd“ hõlmab muu hulgas artiklit 2 „Territoriaalmeri ja selle kohal asuva õhuruumi ning territoriaalmeri põhja ja selle all asuva maapõue õiguslik seisund“, mille lõigetes 1 ja 3 on ette nähtud:

„1. Rannikuriigi suveräänsus laieneb lisaks tema maismaaterritooriumile ja sisevetele ning saarestikuriigi puhul tema arhipelaagivetele ka külgnevale merealale, mida nimetatakse territoriaalmereks.

[...]

3. Suveräänsuse teostamine territoriaalmeri üle toimub kooskõlas konventsiooni ja teiste rahvusvahelise õiguse normidega.“

- 7 Konventsiooni V osa „Majandusvöönd“ hõlmab muu hulgas artikleid 55 ja 56.

- 8 Konventsiooni artikkel 55 „Majandusvööndi õiguslik erikord“ näeb ette, et „[m]ajandusvöönd on väljaspool territoriaalmerd asuv ja sellega külgnev mereala, mille kohta kehtib käesolevas osas ettenähtud õiguslik erikord, mille järgi rannikuriigi õigusi ja jurisdiktsiooni ning teiste riikide õigusi ja vabadusi reguleeritakse käesoleva konventsiooniga.“
- 9 Sama konventsiooni artikli 56 „Rannikuriigi õigused, jurisdiktsioon ja kohustused majandusvööndis“ lõikes 1 on sätestatud:

„Rannikuriigil on oma majandusvööndis:

- a) suveräänne õigus uurida, kasutada, kaitsta ja majandada meres ja merepõhjas ning selle all asuvas maapõues leiduvaid elus ja eluta loodusvarasid ning muul viisil vööndi kasutamisel ja uurimisel tegutseda, [...]
- b) õigus konventsiooni asjakohaste sätete alusel kohaldada jurisdiktsiooni:
- [...]
- ii) teaduslike mereuuringute tegemisele;
- [...]
- c) konventsioonis sätestatud muud õigused ja kohustused.“

Rahvusvaheliste lepingute õiguse Viini konventsioon

- 10 Rahvusvaheliste lepingute õiguse Viini konventsioon on sõlmitud 23. mail 1969 Viinis (*United Nations Treaty Series*, 1155. kd, lk 331, edaspidi „rahvusvaheliste lepingute õiguse Viini konventsioon“).
- 11 Konventsiooni artiklis 3 „Konventsiooni kohaldamisalast välja jäävad rahvusvahelised kokkulepped“ on sätestatud:

„Asjaolu, et konventsiooni ei kohaldata selliste rahvusvaheliste kokkulepete suhtes, mille on sõlminud riigid ja rahvusvahelise õiguse muud subjektid või rahvusvahelise õiguse muud subjektid omavahel, või mis ei ole sõlmitud kirjalikult, ei mõjuta:

[...]

- b) konventsiooni selliste normide kohaldamist, mis kehtivad nende kokkulepete suhtes rahvusvahelise õiguse järgi konventsioonist olenemata;

[...]“.

- 12 Konventsiooni artikkel 31 „Tõlgendamise üldnorm“ näeb ette:

„1. Lepingut tõlgendatakse heas usus, andes lepingus kasutatud mõistetele konteksti arvestades tavatähenduse ning lähtudes lepingu mõttest ja eesmärgist.

2. Lepingu tõlgendamisel hõlmab kontekst peale teksti, kaasa arvatud preambul ja lisad:

- a) lepingu juurde kuuluva kokkuleppe, mis on saavutatud kõigi osalisriikide vahel seoses lepingu sõlmimisega;

b) dokumendi, mille on koostanud üks või mitu osalisriiki seoses lepingu sõlmimisega ja mille teised osalisriigid on heaks kiitnud lepinguga seotud dokumendina.

3. Rööbiti kontekstiga võetakse arvesse:

- a) osalisriikide järgnevat kokkulepet lepingu tõlgendamise või selle kohaldamise kohta;
- b) lepingu kohaldamise edaspidist praktikat, mis kehtestab osalisriikide kokkuleppe selle tõlgendamise suhtes;
- c) rahvusvahelise õiguse asjaomaseid norme, mida kohaldatakse osalisriikide suhetes.

4. Eritähendus antakse terminile sel juhul, kui on kindlaks tehtud, et osalisriikidel oli selline kavatsus.“

13 Sama konventsiooni artikkel 34 „Kolmandaid riike puudutav üldnorm“ sätestab, et „[l]eping ei too kolmandale riigile kohustusi ega õigusi ilma tema nõusolekuta.“

Liidu õigus

Assotsiatsioonileping

14 Euroopa – Vahemere piirkonna assotsiatsioonileping ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Maroko Kuningriigi vahel allkirjastati 26. veebruaril 1996 Brüsselis (EÜT 2000, L 70, lk 2; edaspidi „assotsiatsioonileping“) ja kiideti Euroopa ühenduste nimel heaks nõukogu ja komisjoni 24. jaanuari 2000. aasta otsusega 2000/204/EÜ, ESTÜ (EÜT 2000, L 70, lk 1; ELT eriväljaanne 11/33, lk 175). Nagu nähtub Euroopa Ühenduste Teatajas avaldatud teatest (EÜT 2000, L 70, lk 228), jõustus leping vastavalt artiklile 96 alates 1. märtsist 2000.

15 Lepingu VIII jaotises „Institutsioonilised, üld- ja lõppsätted“ paiknevas artiklis 94 on sätestatud, et „[k]äesolevat lepingut kohaldatakse nende territooriumide suhtes, kus kohaldatakse Euroopa Ühenduse ning Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse asutamislepingut nendes lepingutes sätestatud tingimustel, ning Maroko Kuningriigi territooriumi suhtes“.

Partnerlusleping

16 Nagu nähtub Euroopa Liidu Teatajas avaldatud teatest (ELT 2007, L 78, lk 31), jõustus partnerlusleping vastavalt selle artiklile 17 alates 28. veebruarist 2007.

17 Lepingu preambulist ning artiklitest 1 ja 3 ilmneb, et sellega tugevdatakse koostöösuhteid liidu ja Maroko Kuningriigi vahel eelkõige assotsiatsioonilepingu raames, luues kalandussektoris partnerluse, mille eesmärk on edendada Maroko kalastusvööndis vastutustundlikku kalapüüki ja tagada Maroko kalanduspoliitika tulemuslik elluviimine. Selle saavutamiseks on partnerluslepinguga kehtestatud eeskirjad, mis reguleerivad poolte majanduslikku, rahanduslikku, teaduslikku ja tehnilist koostööd, liikmesriikide lipu all sõitvate laevade Maroko kalastusvööndisse pääsemise tingimusi ja selles vööndis toimuva kalapüügi kontrolli korraldust.

18 Selles osas tuleneb partnerluslepingu artiklist 5 „[Liidu] laevade pääs Maroko kalastusvööndis asuvatesse kalapüügipiirkondadesse“, täpsemalt selle artikli lõigetest 1 ja 4, ning lepingu artiklist 6 „Kalapüügi tingimused“, täpsemalt selle artikli lõikest 1, et Maroko Kuningriik kohustus „andma [liidu] laevadele oma kalastusvööndis püügiloa kooskõlas [kõnealuse] lepinguga ning selle protokolliga ja lisaga“, tingimusel et neil laevadel on liidu asutuste taotlusel nimetatud kolmanda riigi asutuste poolt

välja antud püügilitsents. Liit omalt poolt kohustus „võtma kõik asjakohased meetmed tagamaks, et tema laevad täidavad [kõnealust] lepingut ning Maroko [Kuningriigi] jurisdiktsiooni alla kuuluvates vetes kalapüüki reguleerivaid õigusnorme vastavalt [...] mereõiguse konventsioonile“.

- 19 Partnerluslepingu artiklis 11 „Geograafiline kohaldamisala“ on sätestatud, et lepingut kohaldatakse Maroko Kuningriiki puudutavas osas „Maroko territooriumi ja tema jurisdiktsiooni alla kuuluvate vete suhtes“. Lepingu artikli 2 „Mõisted“ punktis a on ühtlasi täpsustatud, et mõiste „Maroko kalastusvöönd“ selle lepingu, protokoll ja lisa tähenduses hõlmab „veed, mis kuuluvad Maroko Kuningriigi suveräänsete õiguste või jurisdiktsiooni alla“.
- 20 Partnerluslepingu artikkel 16 näeb ette, et sellele lisatud protokoll ja lisa koos liidetega on kõnealuse lepingu lahutamatud osad.

2013. aasta protokoll

- 21 Algul oli partnerluslepingule lisatud protokoll (edaspidi „algne protokoll“), mis kehtestas neljaks aastaks lepingu artikli 5 kohaselt antavad kalapüügivõimalused.
- 22 Algne protokoll asendati teise protokolliga, millele omakorda järgnes 2013. aastal Euroopa Liidu ja Maroko Kuningriigi vaheline protokoll, millega määratakse kindlaks Euroopa Liidu ja Maroko Kuningriigi vahelises kalandusalases partnerluslepingus sätestatud kalapüügivõimalused ja rahaline toetus (ELT 2013, L 328, lk 2, edaspidi „2013. aasta protokoll“). Viimati nimetatud protokoll kiideti heaks otsusega 2013/785 ja jõustus 15. juulil 2014, nagu nähtub Euroopa Liidu Teatajas avaldatud teatest (ELT 2014, L 228, lk 1).
- 23 Vastavalt 2013. aasta protokoll artiklile 1 „Üldpõhimõtted“ on „[p]rotokoll koos lisa ja selle liidetega [...] partnerluslepingu [...] lahutamatu osa; kõnealune leping kuulub [assotsiatsioonilepingu] raamistikku“. Nimetatud protokoll „eesmärk on aidata saavutada [assotsiatsioonilepingu] üldeesmärgid“.
- 24 2013. aasta protokoll artikli 2 „Kohaldamisaeg, kestus ja kalapüügivõimalused“ alusel antakse liidu liikmesriigi lipu all sõitvatele laevadele, kui neile on partnerluslepingu, nimetatud protokoll ja selle lisa kohaselt välja antud litsents, Maroko kalapüügipiirkonnas neljaks aastaks kalapüügivõimalused väikesemahuliseks, põhjalähedaseks ja pelaagiliseks püügiks sellele protokollile lisatud tabelis ette nähtud tingimustel. Sama protokoll artikli 5 kohaselt vaadatakse need kalapüügivõimalused läbi vastastikusel kokkuleppel.
- 25 2013. aasta protokoll lisa „Euroopa Liidu laevade püügitegevuse tingimused Maroko kalapüügipiirkonnas“ paikneb III peatükk „Kalapüügi piirkonnad“, mis on sõnastatud järgmiselt:

„Enne protokoll kohaldamise alguskuupäeva edastab Maroko [Kuningriik] [...] [l]iidule oma kalapüügipiirkonna ja kõigi selle piires asuvate kalapüügiks keelatud piirkondade lähtejoonte geograafilised koordinaadid. [...]

Kalapüügi piirkonnad iga püügiliigi jaoks Maroko Atlandi ookeani piirkonnas määratakse kindlaks kalapüügi teabelehtedes (2. liide)“.

- 26 Selle lisa 2. liites on kuus kalapüügi teabelehte numbritega 1–6. Iga selline kalapüügi teabeleht puudutab kindlat püügiliiki ja määrab kindlaks püügitegevuse tingimused vastava püügiliigi kohta. Igal kalapüügi teabelehel on muude tingimuste hulgas ette nähtud „[g]eograafiline piir lubatud püügipiirkonnas“.

- 27 Kõnealuse lisa 4. liide „Kalapüügi piirkonna koordinaadid“ osutab muu hulgas, et „[e]nne [2013. aasta] protokoll-i jõustumist teatab [Maroko Kuningriigi põllumajandus- ja kalandusministeeriumi merekalapüügi] osakond komisjonile Maroko piirkondade lähtejoonte, Maroko kalapüügipiirkondade ning navigeerimiseks ja kalapüügiks keelatud piirkondade geograafilised koordinaadid. [...]“.

Partnerluslepingu ja 2013. aasta protokoll-i rakendusaktid

- 28 Nagu nähtub määruse nr 764/2006 põhjendusest 3, on määruse eesmärk määrata kindlaks partnerluslepinguga algse protokoll-i kohaldamisajaks ette nähtud kalapüügivõimaluste jagunemine liikmesriikide vahel. Artikliga 2 anti Ühendkuningriigile 2500 tonni suurune tööstusliku pelaagilise püügi kvoot.
- 29 Samamoodi oli ka määruse nr 1270/2013 eesmärk kindlaks määrata meetod partnerluslepinguga 2013. aasta protokoll-i kohaldamisajaks ette nähtud kalapüügivõimaluste jaotamiseks liikmesriikide vahel. Selle määruse artikliga 1 anti Ühendkuningriigile 4525 tonni suurune tööstusliku pelaagilise püügi kvoot.

Põhikohtuasjad, menetlus Euroopa Kohtus ja eelotsuse küsimused

- 30 Western Sahara Campaign UK on vabaihendus, mille eesmärk on edendada Lääne-Sahara rahva enesemääramise õiguse tunnustamist.
- 31 Ta esitas High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Divisionile (Administrative Court) (kõrgem kohus (Inglismaa ja Wales), kuningliku kohtu osakond (halduskolleegium)) kaks kaebust. Esimene kaebus käsitleb küsimust, kas Ühendkuningriigi maksu- ja tolliametil on õigus lubada importida sellesse liikmesriiki Lääne-Saharast pärinevaid tooteid, mis on sertifitseeritud Maroko Kuningriigist pärinevate toodetena assotsiatsioonilepingu tähenduses. Teine kaebus seab kahtluse alla Ühendkuningriigi keskkonna-, toidu- ja maeluministri poolt väljatöötatud kalanduspoliitika, kuna see näeb ette Lääne-Saharaga külgnevate vete arvamise nende riigisisese õiguse meetmete kohaldamisalasse, millega rakendatakse partnerluslepingut, 2013. aasta protokoll-i ja teiseseid õigusakte, millega liit jaotas kalapüügivõimalused liikmesriikide vahel kooskõlas selle lepingu ja protokoll-iga.
- 32 Western Sahara Campaign UK väidab eelotsusetaotluse esitanud kohtus, et assotsiatsioonileping, partnerlusleping, 2013. aasta protokoll ja teised õigusaktid, millega jaotatakse kalapüügivõimalused liikmesriikide vahel vastavalt viimati nimetatud aktidele, on vastuolus ELL artikli 3 lõikega 5, mille kohaselt liit suhetes muu maailmaga toetab rahvusvahelise õiguse ranget järgimist, sealhulgas ÜRO põhikirja põhimõtete austamist, kuna need erinevad rahvusvahelised lepingud on kohaldatavad Lääne-Sahara territooriumile ja selle territooriumiga külgnevatele vetele. Nimetatud territooriumi ja sellega külgnevate vete arvamine nende ruumilise kohaldamisala sisse on nimelt ilmselgelt vastuolus rahvusvahelise õigusega, täpsemalt enesemääramise õigusega, ÜRO põhikirja artikliga 73, mereõiguse konventsiooni sätetega ning riikide ja teiste rahvusvahelise õiguse subjektide kohustusega lõpetada selle õiguse imperatiivse normi raske rikkumine, mitte tunnustada rikkumisega tekitatud olukorda õiguspärasena ja mitte osutada abi rahvusvahelise õiguse vastase teo toimepanemisele. Pealegi ei ole assotsiatsioonileping, partnerlusleping ja 2013. aasta protokoll sõlmitud Lääne-Sahara rahva nimel ega pärast konsulteerimist tema esindajatega. Lõpuks ei ole ühtki tõendit selle kohta, et need kolm rahvusvahelist lepingut toimivad selle rahva hüvanguks.
- 33 Eelotsusetaotluse esitanud kohus osutab, et põhikohtuasja vastustajad väidavad, et Euroopa Liidu Nõukogu ja komisjon ei ole teinud ilmset hindamisviga, kui nad leidsid, et selliste rahvusvaheliste lepingute sõlmimine nagu assotsiatsioonileping, partnerlusleping ja 2013. aasta protokoll ei ole rahvusvahelise õigusega vastuolus.

- 34 Neid argumente arvestades otsustas eelotsusetaotluse esitanud kohus menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule neli eelotsuse küsimust, millest kaks esimest käsitlevad assotsiatsioonilepingu tõlgendamist ja kehtivust ning kaks viimast partnerluslepingu ja mitmesuguste selle lepinguga seotud teiseste õigusaktide kehtivust.
- 35 Esimene Euroopa Kohtule esitatud küsimus on assotsiatsioonilepingu tõlgendamise küsimus selgitamaks, kas selles lepingus kasutatud nime „Maroko Kuningriik“ tuleb tõlgendada nii, et see viitab ainult selle riigi suveräänsele territooriumile, mis seega välistab, et Lääne-Sahara territooriumilt pärit tooteid oleks lubatud nimetatud lepingu alusel tollimaksuvabalt liitu importida.
- 36 Teise küsimusega, mis on esitatud juhuks, kui assotsiatsioonileping lubab Lääne-Sahara territooriumilt pärit tooteid tollimaksuvabalt liitu importida, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitust, kas see leping on ELL artikli 3 lõiget 5 arvestades kehtiv.
- 37 Kolmanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtult selgitust, kas samasugusel juhul nagu see, millest lähtub teine küsimus, on partnerlusleping ja 2013. aasta protokoll kehtivad. Sellega seoses on ta sisuliselt küsinud, mil määral oli liidul ELL artikli 3 lõiget 5 arvestades õigus sõlmida Maroko Kuningriigiga rahvusvahelisi lepinguid, mis lubavad kasutada Lääne-Sahara territooriumiga külgnevatelt vetelt pärinevaid loodusvarasid. Tema sõnul võib asuda seisukohale, et selliste rahvusvaheliste lepingute sõlmimine ei ole üldjuhul täielikult keelatud, olenemata sellest, et ühelt poolt ei ole rahvusvaheline üldsus Maroko Kuningriigi ülemvõimu Lääne-Saharas tunnustanud ja teiselt poolt on see riik kõnealust mitteautonoomset territooriumi pikka aega okupeerinud. Nende sõlmimise kohta kehtivad aga kaks nõuet: need peavad olema kooskõlas Lääne-Sahara rahva tahtega ja toimima selle rahva hüvanguks. Käesoleval juhul tuleb Euroopa Kohtul seega hinnata, kuivõrd partnerlusleping ja 2013. aasta protokoll neid kahte nõuet järgivad.
- 38 Neljanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitust, kas sellisel isikul nagu põhikohtuasja kaebaja, kelle kaebeõigus on sätestatud riigisisese õigusega, võib olla õigus vaidlustada selliste rahvusvaheliste lepingute kehtivust nagu assotsiatsioonileping, partnerlusleping ja 2013. aasta protokoll, samuti nende sõlmimise aktide ja rakendusaktide kehtivust, põhjendusel, et liit on rikkunud rahvusvahelist õigust. Ta on selle kohta märkinud, et kui vaidlused põhikohtuasjas tuleks lahendada ainuüksi riigisisese õiguse alusel, jäetaks kaebused rahuldamata põhjusel, et need nõuavad välismaiste ametiasutuste tegevuse õiguspärasuse hindamist. Ühtlasi on ta rõhutanud, et Rahvusvaheline Kohus on 15. juuni 1954. aasta kohtuotsuses 1943. aastal Roomast ära viidud kulla kohta (*ICJ Reports* 1954, lk 19) leidnud, et põhikiri ei luba tal teha järeldusi, mis seavad kahtluse alla sellise riigi tegevuse või kahjustavad sellise riigi õigusi, kes ei ole Rahvusvahelise Kohtu menetluse osaline ja kes ei ole nõustunud sellega, et Rahvusvahelise Kohtu otsused on tema suhtes siduvad. Samas on eelotsusetaotluse esitanud kohus lisanud, et põhikohtuasjas on vaidlus selles, kas liidu aktid on kehtivad ja kas Euroopa Kohtu kohtualluvuse puudumise tuvastamine, juhul kui on põhjendatud kahtlus nende aktide kehtivuse küsimuses, võiks kahjustada ELL artikli 3 lõike 5 soovitud toimet.
- 39 Pärast eelotsusetaotluse esitamist on Euroopa Kohus selgitanud, et kooskõlas liidule siduvate rahvusvahelise õiguse normidega tuleb assotsiatsioonilepingut tõlgendada nii, et see ei ole Lääne-Sahara territooriumi suhtes kohaldatav (21. detsembri 2016. aasta kohtuotsus nõukogu vs. Polisario Rinne, C-104/16 P, EU:C:2016:973).
- 40 Pärast selle kohtuotsuse kuulutamist küsiti eelotsusetaotluse esitanud kohtult, kas ta soovib kaks esimest küsimust, mis käsitlevad assotsiatsioonilepingu tõlgendamist ja kehtivust, alles jätta või tagasi võtta. Ta teatas vastuseks, et need tuleb lugeda tagasi võetuks.

41 Neil asjaoludel otsustas High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court) (kõrgem kohus (Inglismaa ja Wales), kuningliku kohtu osakond (halduskolleegium)) jääda järgmiste eelotsuse küsimuste juurde:

- „1. Kas [partnerlusleping], mis on heaks kiidetud ja rakendatud määrusega nr 764/2006, otsusega 2013/785 ja määrusega nr 1270/2013, on kehtiv, kui arvestada ELL artikli 3 lõikes 5 sätestatud nõuet, [mille kohaselt liit on kohustatud] toetama kõikide rahvusvahelise õiguse oluliste põhimõtete järgimist ja ÜRO põhikirja põhimõtete austamist, ning seda, mil määral [see leping] sõlmiti Lääne-Sahara rahva nimel tema hüvanguks, vastavalt tema taatele ja/või pärast konsulteerimist nende tunnustatud esindajatega?
2. Kas põhikohtuasja kaebajal on õigus vaidlustada liidu aktide kehtivust väitega, et liit on rikkunud rahvusvahelist õigust, kui arvestada eelkõige:
- a) et kuigi kaebajal on liikmesriigi õiguse alusel õigus kõnealuste liidu aktide kehtivust kohtus vaidlustada, ei tugine ta ühelegi liidu õigusest tulenevale õigusele, ja/või/
 - b) kohtuasjas 1943. aastal Roomast ära viidud kulla üle [15. juuni 1954. aasta kohtuotsus, *ICJ Reports* 1954, lk 19] kindlaks määratud põhimõtet, et Rahvusvaheline Kohus ei või teha järeldusi, mis vaidlustavad sellise riigi tegevust või mõjutavad sellise riigi õigusi, kes ei ole Rahvusvahelise Kohtu menetluse osaline ja ei ole nõustunud sellega, et Rahvusvahelise Kohtu otsused on tema suhtes siduvad?“

Euroopa Kohtu pädevus

- 42 Nõukogu leiab, et Euroopa Kohus ei ole pädev kontrollima eelotsusemenetluse raames selliste rahvusvaheliste lepingute kehtivust nagu partnerlusleping ja 2013. aasta protokoll. Tema hinnangul on Euroopa Kohus pädev otsustama üksnes nende lepingute sõlmimist käsitlevate liidu õigusaktide kehtivuse üle.
- 43 Selles osas näevad ELL artikli 19 lõike 3 punkt b ja ELTL artikli 267 esimese lõigu punkt b ette, et Euroopa Kohus on pädev tegema eelotsuseid, mis käsitlevad liidu õiguse tõlgendamist ja liidu institutsioonide vastu võetud õigusaktide kehtivust.
- 44 Neist sätetest järeldub, et Euroopa Kohus on pädev tegema ilma igasuguse erandita eelotsuseid liidu institutsioonide vastu võetud õigusaktide tõlgendamise ja kehtivuse kohta (13. detsembri 1989. aasta kohtuotsus *Grimaldi*, C-322/88, EU:C:1989:646, punkt 8, ja 13. juuni 2017. aasta kohtuotsus *Florescu jt*, C-258/14, EU:C:2017:448, punkt 30).
- 45 Ent väljakujunenud kohtupraktikast nähtub, et liidu poolt aluslepingute sätete alusel sõlmitud rahvusvahelised lepingud on liidu institutsioonide vastu võetud õigusaktid (16. juuni 1998. aasta kohtuotsus *Racke*, C-162/96, EU:C:1998:293, punkt 41, ja 25. veebruari 2010. aasta kohtuotsus *Brita*, C-386/08, EU:C:2010:91, punkt 39).
- 46 Seega on niisugused lepingud alates jõustumise hetkest liidu õiguskorra osaks (vt selle kohta 30. aprilli 1974. aasta kohtuotsus *Haegeman*, 181/73, EU:C:1974:41, punkt 5, ja 22. novembri 2017. aasta kohtuotsus *Aebtri*, C-224/16, EU:C:2017:880, punkt 50). Seetõttu peavad nende sätted olema täielikult kooskõlas aluslepingute ja neist tulenevate põhiseaduslike põhimõtetega (vt selle kohta 3. septembri 2008. aasta kohtuotsus *Kadi ja Al Barakaat International Foundation vs. nõukogu ja komisjon*, C-402/05 P ja C-415/05 P, EU:C:2008:461, punkt 285, ning 26. juuli 2017. aasta arvamus 1/15 (ELi ja Kanada vaheline broneeringuinfo leping), EU:C:2017:592, punkt 67). Täpsemalt peab esiteks nende materiaalõiguslik sisu olema kooskõlas liidu institutsioonide pädevusnormide ja asjas tähtsust omavate materiaalõigusnormidega. Teiseks peavad need olema sõlmitud kooskõlas liidu õiguse asjasse puutuvate

vorminõuete ja menetluseeskirjadega (vt selle kohta 11. novembri 1975. aasta arvamus 1/75 (OECD käsituslepe – Kohalik kulustandard), EU:C:1975:145, lk 1360 ja 1361, ning 26. juuli 2017. aasta arvamus (Eli ja Kanada vaheline broneeringuinfo leping), EU:C:2017:592, punktid 69 ja 70).

- 47 Väljakujunenud kohtupraktikast nähtub, et liit on ühtlasi kohustatud oma pädevuse teostamisel järgima rahvusvahelist õigust tervikuna, sealhulgas mitte ainult üldise rahvusvahelise õiguse ja tavaõiguse nõudeid ja põhimõtteid, vaid ka rahvusvaheliste kokkulepete sätteid, mis on liidule siduvad (vt selle kohta 24. novembri 1992. aasta kohtuotsus Poulsen ja Diva Navigation, C-286/90, EU:C:1992:453, punkt 9; 3. septembri 2008. aasta kohtuotsus Kadi ja Al Barakaat International Foundation vs. nõukogu ja komisjon, C-402/05 P ja C-415/05 P, EU:C:2008:461, punkt 291, ning 21. detsembri 2011. aasta kohtuotsus Air Transport Association of America jt, C-366/10, EU:C:2011:864, punktid 101 ja 123).
- 48 Seega on Euroopa Kohus nii tühistamishagi kui ka eelotsusetaotluse raames pädev hindama, kas liidu sõlmitud rahvusvaheline leping on kooskõlas aluslepingutega (vt selle kohta 11. novembri 1975. aasta arvamus 1/75 (OECD käsituslepe – Kohalik kulustandard), EU:C:1975:145, lk 1361) ja rahvusvahelise õiguse normidega, mis neist tulenevalt on liidule siduvad.
- 49 Olgu lisatud, et liidu sõlmitud rahvusvahelised lepingud on siduvad mitte ainult liidu institutsioonidele vastavalt ELTL artikli 216 lõikele 2, vaid ka kolmandatele riikidele, kes on nende lepingute pooled.
- 50 Seega tuleb asuda seisukohale, et juhul kui Euroopa Kohus nagu käesolevas asjas lahendab eelotsusetaotlust liidu sõlmitud rahvusvahelise lepingu kehtivuse küsimuses, tuleb taotlust mõista nii, et see puudutab õigusakti, millega liit niisuguse rahvusvahelise lepingu sõlmis (vt analoogia alusel 9. augusti 1994. aasta kohtuotsus Prantsusmaa vs. komisjon, C-327/91, EU:C:1994:305, punkt 17, ning 3. septembri 2008. aasta kohtuotsus Kadi ja Al Barakaat International Foundation vs. nõukogu ja komisjon, C-402/05 P ja C-415/05 P, EU:C:2008:461, punktid 286 ja 289).
- 51 Arvestades käesoleva kohtuotsuse punktides 46 ja 47 nimetatud kohustusi võib kehtivuse kontroll, mida Euroopa Kohtul sellises kontekstis tuleb teostada, ikkagi puudutada selle õigusakti õiguspärasust, lähtudes vaidlusaluse rahvusvahelise lepingu sisust endast (vt selle kohta 3. septembri 2008. aasta kohtuotsus Kadi ja Al Barakaat International Foundation vs. nõukogu ja komisjon, C-402/05 P ja C-415/05 P, EU:C:2008:461, punkt 289 ja seal viidatud kohtupraktika).

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

Sissejuhatavad märkused

- 52 Esimese küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus Euroopa Kohtul ELL artikli 3 lõike 5 põhjal hinnata kõigepealt määruse nr 764/2006, seejärel otsuse 2013/785 ja lõpuks määruse nr 1270/2013 kehtivust.
- 53 Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 37, on küsimus esitatud lähtudes eeldusest, et partnerlusleping ja 2013. aasta protokoll lubavad kasutada Lääne-Sahara territooriumiga külgnevatelt vetelt pärinevaid loodusvarasid. See eeldus ise tähendab seda, et need veed on arvatud vastavalt nimetatud lepingu ja protokollu ruumilisse kohaldamisalasse, mistõttu liikmesriikide lipu all sõitvad laevad pääsevad sinna nende kahe rahvusvahelise lepingu alusel, et vaidlusaluseid loodusvarasid kasutada.

- 54 Selle küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus seega sisuliselt selgitust, kas asjaolu, et Lääne-Sahara territooriumiga külgnevatelt vetelt pärinevate loodusvarade kasutamine on partnerluslepingu ja 2013. aasta protokolliga lubatud, toob kaasa määruse nr 764/2006, otsuse 2013/785 ja määruse nr 1270/2013 kehtetuse.
- 55 Ent sellist kehtivuse hindamise küsimust saab lahendada üksnes juhul, kui eeldus, millel see põhineb, on õige.
- 56 Seega tuleb eelnevalt kontrollida, kas Lääne-Sahara territooriumiga külgnevad veed kuuluvad partnerluslepingu ja 2013. aasta protokolliga kohaldamisalasse. Kontrollimiseks on omakorda vaja analüüsida mõlema rahvusvahelise lepingu sätteid, mis piiritlevad nende vastavat ruumilist kohaldamisala.

Partnerluslepingu ruumiline kohaldamisala

- 57 Partnerluslepingus on kolm sätet, mis määravad kindlaks selle ruumilise kohaldamisala. Kõigepealt on lepingu artiklis 11 täpsustatud, et seda kohaldatakse Maroko Kuningriiki puudutavas osas „Maroko territooriumi ja tema jurisdiktsiooni alla kuuluvate vete suhtes“. Seejärel on lepingu artiklis 5 just seoses kalapüügiga ette nähtud, et liikmesriikide lipu all sõitvad laevad saavad „[Maroko Kuningriigi] kalastusvööndis püügiloo“. Lõpuks on artikli 2 punktis a täpsustatud, et „Maroko kalastusvöönd“ hõlmab „veed, mis kuuluvad Maroko Kuningriigi suveräänsete õiguste või jurisdiktsiooni alla“.
- 58 Nende sätete tõlgendamisel tuleb lähtuda rahvusvahelise tavaõiguse reeglitest, mis kajastuvad rahvusvaheliste lepingute õiguse Viini konventsiooni, mis on liidu institutsioonidele siduv ja moodustab liidu õiguskorra osa, artiklis 31 (vt selle kohta 25. veebruari 2010. aasta kohtuotsus Brita, C-386/08, EU:C:2010:91, punktid 40–43 ja seal viidatud kohtupraktika), samuti mereõiguse konventsioonist, mis on liidule siduv ja millele on sõnaselgelt viidatud partnerluslepingu preambuli teises lõigus ja selle lepingu artikli 5 lõikes 4.
- 59 Sellega seoses on kõigepealt oluline toonitada, et nagu nähtub partnerluslepingu preambuli esimesest lõigust, on selle lepinguga konkreetselt väljendatud liidu ja Maroko Kuningriigi ühist soovi tõhustada tihedat koostööd, mis on sisse seatud eriti seoses assotsiatsioonilepinguga. Partnerlusleping kuulub seega lepingupaketti, mille raamid on seatud assotsiatsioonilepinguga.
- 60 Lepingupaketi struktuuri on selgelt rõhutatud 2013. aasta protokollis, mida tuleb partnerluslepingu tõlgendamisel arvesse võtta, kuna see on nimetatud lepingu poolte vahel sõlmitud järgnev kokkulepe rahvusvaheliste lepingute õiguse Viini konventsiooni artikli 31 lõike 3 punkti a tähenduses. 2013. aasta protokollis artiklis 1 on nimelt öeldud, et nii see protokoll kui ka partnerlusleping kuuluvad assotsiatsioonilepingu raamistikku, mille eesmärkide saavutamisele need kaasa aitavad.
- 61 Kuna tegemist on sellise lepingupaketiga, tuleb partnerluslepingu artiklis 11 kasutatud mõistet „Maroko territoorium“ pidada samatähenduslikuks mõistega „Maroko Kuningriigi territoorium“, mida on kasutatud assotsiatsioonilepingu artiklis 94.
- 62 Ent Euroopa Kohus on juba selgitanud, et seda viimasena nimetatud mõistet tuleb käsitada nii, et see tähendab geograafilist ala, millel Maroko Kuningriik teostab täieulatuslikult oma volitusi, mille olemasolu rahvusvaheline õigus suveräänsete üksuste puhul tunnustab, välja arvatud mis tahes muu territoorium, näiteks selline nagu Lääne-Sahara territoorium (21. detsembri 2016. aasta kohtuotsus nõukogu vs. Polisario Rinne, C-104/16 P, EU:C:2016:973, punktid 95 ja 132).
- 63 Lääne-Sahara territooriumi arvamine assotsiatsioonilepingu kohaldamisalasse on nimelt vastuolus üldise rahvusvahelise õiguse teatavate põhimõtetega, mida kohaldatakse liidu ja Maroko Kuningriigi vahelistes suhetes, st enesemääramise põhimõttega, mis on sätestatud ÜRO põhikirja artiklis 1, ja

rahvusvaheliste lepingute suhtelise toime põhimõttega, mille konkreetne väljendus on rahvusvaheliste lepingute õiguse Viini konventsiooni artikkel 34 (21. detsembri 2016. aasta kohtuotsus nõukogu vs. Polisario Rinne, C-104/16 P, EU:C:2016:973, punktid 88–93, 100, 103–107 ja 123).

- 64 Neil asjaoludel ei kuulu Lääne-Sahara territoorium mõiste „Maroko territoorium“ alla partnerluslepingu artikli 11 tähenduses.
- 65 Teiseks on partnerlusleping kohaldatav mitte ainult Maroko Kuningriigi territooriumi suhtes, vaid selle kohaldamisalas on ka „veed, mis kuuluvad [selle riigi] suveräänsete õiguste või jurisdiktsiooni alla“, nagu on osutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 57. Assotsiatsioonilepingus endas ei ole sellist väljendit kasutatud.
- 66 Selle väljendi tõlgendamisel tuleb aga viidata mereõiguste konventsioonile, nagu on osutatud käesoleva kohtuotsuse punktis 58.
- 67 Selles osas nähtub nimetatud konventsiooni artikli 2 lõikest 1, et rannikuriigi suveräänsus laieneb lisaks tema maismaaterritooriumile ja sisevetele ka külgnevale merealale, mida nimetatakse „territoriaalmereks“. Lisaks tunnustatakse konventsiooni artiklite 55 ja 56 alusel rannikuriigi jurisdiktsiooni ja teatavaid sellega kaasnevaid õigusi väljaspool territoriaalmerd asuva ja sellega külgneva mereala suhtes, mida nimetatakse „majandusvööndiks“.
- 68 Siit järeldub, et veed, mille suhtes rannikuriigil on mereõiguste konventsiooni alusel õigus teostada oma suveräänsust või jurisdiktsiooni, on piiritletud üksnes tema territooriumiga külgnevate vetega, mis kuuluvad tema territoriaalmerde hulka või tema majandusvööndisse.
- 69 Sellest tulenevalt – ja arvestades asjaolu, et Lääne-Sahara territoorium ei ole osa Maroko Kuningriigi territooriumist, nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktides 62–64 – ei kuulu Lääne-Sahara territooriumiga külgnevad veed Maroko kalastusvööndi hulka, millele on osutatud partnerluslepingu artikli 2 punktis a.
- 70 Kolmandaks ja viimaseks tuleb märkida, et rahvusvaheliste lepingute õiguse Viini konventsiooni artikli 31 lõikest 4 tuleneb tõesti, et lepingupooled võivad kokku leppida, et selles kasutataval mõistel on eritähendus.
- 71 Mis aga puutub partnerluslepingu artikli 2 punktis a kasutatud väljendisse „veed, mis kuuluvad Maroko Kuningriigi suveräänsete õiguste [...] alla“, siis tuleb rõhutada, et käesoleva kohtuotsuse punktis 63 viidatud rahvusvahelise õiguse põhimõtetega, mida liit peab järgima ja mis on käesoleval juhul *mutatis mutandis* kohaldatavad, läheks vastuollu see, kui Lääne-Sahara territooriumiga vahetult külgnevad veed sel alusel nimetatud lepingu kohaldamisalasse arvatakse. Sellest tulenevalt ei saa liit õiguspäraselt nõustuda Maroko Kuningriigi kavatsusega arvata kõnealused veed sel alusel nimetatud lepingu kohaldamisalasse.
- 72 Mis puutub samas sättes kasutatud väljendisse „veed, mis kuuluvad Maroko Kuningriigi [...] jurisdiktsiooni alla“, siis nõukogu ja komisjon on muu hulgas ühe võimalusena näinud seda, et Maroko Kuningriiki võiks pidada „*de facto* valitsejaks“ või okupatsioonivõimuks Lääne-Sahara territooriumil ja et see liigitus võiks omada tähtsust partnerluslepingu kohaldamisala kindlakstegemise seisukohalt. Sellega seoses piisab siiski sellest, kui täheldada – ilma et oleks vaja kontrollida, kas partnerluslepingu poolte võimalik ühine kavatsus anda sellele väljendile eritähendus, et selliseid asjaolusid arvesse võtta, oleks olnud kooskõlas rahvusvahelise õiguse põhimõtetega, mis on liidule siduvad –, et sellist ühist kavatsust ei saa käesolevas asjas mingil juhul tuvastada, kuna Maroko Kuningriik on kategooriliselt välistanud, et ta on okupatsioonivõim või valitseja Lääne-Sahara territooriumil.

73 Kõikidest eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et Lääne-Sahara territooriumiga külgnevad veed ei ole hõlmatud partnerluslepingu artikli 2 punktis a kasutatud väljendiga „veed, mis kuuluvad Maroko Kuningriigi suveräänsete õiguste või jurisdiktsiooni alla“.

2013. aasta protokollis ruumiline kohaldamisala

74 2013. aasta protokollis kohta tuleb kõigepealt märkida, et see on üks neist üksteise järel sõlmitud protokollidest, mille eesmärk oli kehtestada teatud kindlaks ajavahemikuks partnerluslepingu artiklis 5 ette nähtud püügivõimalused liikmesriikide lipu all sõitvate laevade jaoks, nagu on kirjeldatud käesoleva kohtuotsuse punktides 21 ja 22.

75 Erinevalt partnerluslepingust ei ole 2013. aasta protokollis ühtki sätet, mis selle ruumilist kohaldamisala konkreetselt määratleks.

76 Protokollis erinevates sätetes on aga siiski kasutatud väljendit „Maroko kalastusvöönd“.

77 See on aga sama väljend, mida on kasutatud partnerluslepingu artikli 2 punktis a, kus on esiteks sätestatud, et seda tuleb mõista nii, et see hõlmab „veed, mis kuuluvad Maroko Kuningriigi suveräänsete õiguste või jurisdiktsiooni alla“, ning teiseks, et see määratlus kehtib mitte ainult selle lepingu osas, vaid ka lepingule lisatud protokollis ja lisa puhul. Ühtlasi nähtub partnerluslepingu artiklist 16 ja 2013. aasta protokollis artiklist 1, et protokoll, selle lisa ja liited on nimetatud lepingu lahutamatu osa.

78 Siit järeldub, et väljendit „Maroko kalastusvöönd“, mida on kasutatud nii partnerluslepingus kui ka 2013. aasta protokollis ja mis määrab kindlaks nende ruumilise kohaldamisala, tuleb mõista nii, et see hõlmab veed, mis kuuluvad Maroko Kuningriigi suveräänsete õiguste või jurisdiktsiooni alla.

79 Järelikult – ja kooskõlas käesoleva kohtuotsuse punktis 73 esitatud tõlgendusega – tuleb asuda seisukohale, et väljend „Maroko kalastusvöönd“ selle protokollis tähenduses ei hõlma Lääne-Sahara territooriumiga külgnevaid vesi.

80 Teiseks tuleb sedastada, et 2013. aasta protokollis lisa III peatükis „Kalapüügi piirkonnad“ on ette nähtud, et „[e]nne protokollis kohaldamise alguskuupäeva edastab Maroko [Kuningriik] [...] [l]iidude oma kalapüügipiirkonna [...] lähtejoonte geograafilised koordinaadid“. Ühtlasi on selle lisa 4. liites „Kalapüügi piirkonna koordinaadid“ samas kontekstis täpsustatud, et „[e]nne [nimetatud] protokollis jõustumist teatab [Maroko Kuningriigi põllumajandus- ja kalandusministeeriumi merekalapüügi] osakond komisjonile Maroko piirkondade lähtejoonte [ja] Maroko kalapüügipiirkondade [...] geograafilised koordinaadid“.

81 Euroopa Kohtule esitatud toimikust nähtub selles osas, et eelmises punktis osundatud sätetes nimetatud geograafilistest koordinaatidest teatamine toimus alles 16. juulil 2014. Kuna 2013. aasta protokollis jõustus 15. juulil 2014, siis ei ole need geograafilised koordinaadid protokollis teksti see osa, milles pooled on kokku leppinud.

82 Arvestades käesoleva kohtuotsuse punktis 79 esitatud tõlgendust ja selle aluseks olevaid põhjendusi, tuleb igal juhul esile tuua, et isegi kui neist geograafilistest koordinaatidest oleks teatatud enne 2013. aasta protokollis jõustumist, ei oleks need mingil juhul saanud seada kahtluse alla nimetatud punktis kasutatud väljendi „Maroko kalastusvöönd“ tõlgendust ja laiendada protokollis kohaldamisala, arvates selle sisse Lääne-Sahara territooriumiga külgnevad veed.

- 83 Kõigest eeltoodud kaalutlustest ilmneb seega, et partnerluslepingut ja 2013. aasta protokollit tuleb kooskõlas rahvusvahelise õiguse põhimõtetega, mis on liidule siduvad ja on kohaldatavad liidu ja Maroko Kuningriigi vahelistes suhetes, tõlgendada nii, et Lääne-Sahara territooriumiga külgnevad veed ei kuulu selle lepingu ja protokollit vastavasse ruumilisse kohaldamisalasse.
- 84 Seega vastupidine järeldus, millel – nagu on sedastatud käesoleva kohtuotsuse punktides 53 ja 54 – põhinevad eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimused määruse nr 764/2006, otsuse 2013/785 ja määruse nr 1270/2013 kehtivuse kohta, on osutunud ebaõigeks.
- 85 Neil asjaoludel tuleb esimesele küsimusele vastata, et kuna ei partnerlusleping ega 2013. aasta protokoll ei ole Lääne-Sahara territooriumiga külgnevate vete suhtes kohaldatav, siis selle küsimuse analüüsimisel ei ole ilmsiks tulnud ühtki asjaolu, mis võiks kahjustada määruse nr 764/2006, otsuse 2013/785 ja määruse nr 1270/2013 kehtivust, lähtudes ELL artikli 3 lõikest 5.

Teine küsimus

- 86 Teise küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitust, kas sellisel õigussubjektil nagu põhikohtuasja kaebaja, kellel on liikmesriigi õiguse kohaselt õigus kohtusse pöörduda, on õigus vaidlustada partnerluslepingu ja 2013. aasta protokollit sõlmimise aktide ja rakendusaktide kehtivust, põhjendusel, et liit on rikkunud rahvusvahelist õigust.
- 87 Arvestades esimesele küsimusele antud vastust, ei ole teisele küsimusele vaja vastata.

Kohtukulud

- 88 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamise seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

Kuna ei Euroopa Ühenduse ja Maroko Kuningriigi vaheline kalandusalane partnerlusleping ega Euroopa Liidu ja Maroko Kuningriigi vaheline protokoll, millega määratakse kindlaks Euroopa Liidu ja Maroko Kuningriigi vahelises kalandusalases partnerluslepingus sätestatud kalapüügivõimalused ja rahaline toetus, ei ole Lääne-Sahara territooriumiga külgnevate vete suhtes kohaldatav, siis ei ole esimese küsimuse analüüsimisel ilmsiks tulnud ühtki asjaolu, mis võiks kahjustada nõukogu 22. mai 2006. aasta määruse (EÜ) nr 764/2006, mis käsitleb selle lepingu sõlmimist, nõukogu 16. detsembri 2013. aasta otsuse 2013/785/EL kõnealuse protokollit sõlmimise kohta ja nõukogu 15. novembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1270/2013 kalapüügivõimaluste jaotamise kohta nimetatud protokollit alusel kehtivust, lähtudes ELL artikli 3 lõikest 5.

Allkirjad